

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 13. juuli 2022
(OR. en)

11329/22
ADD 1

ENV 745
MAR 146
RECH 441
RELEX 1010
ONU 103

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	12. juuli 2022
Saaja:	Nõukogu peasekretariaat
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 342 final
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: Soovitus: nõukogu otsus, millega antakse luba alustada Euroopa Liidu nimel läbirääkimisi plastireostust käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe üle

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 342 final - ANNEX.

Lisatud: COM(2022) 342 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 12.7.2022
COM(2022) 342 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Soovitus: Nõukogu otsus,

**millega antakse luba alustada Euroopa Liidu nimel läbirääkimisi plastireostust käsitleva
rahvusvahelise kokkuleppe üle**

LISA

JUHISED LÄBIRÄÄKIMISTE PIDAMISEKS PLASTIREOSTUST KÄSITLEVA RAHVUSVAHELISE KOKKULEPPE ÜLE

- (1) ÜRO Keskkonnaassamblee viiendal istungjärgul vastu võetud resolutsiooniga 5/14 ette nähtud valitsustevahelises protsessis, mis kujutab endast ülemaailmselt kaasavat läbirääkimisfoorumit, on komisjoni eesmärk pidada läbirääkimisi plastireostust käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe¹ üle (edaspidi „plasti käsitlev kokkulepe“).
- (2) Komisjon püüab Euroopa Liidu nimel saavutada tervikliku läbirääkimiste tulemuse, mis hõlmab allpool esitatud eesmärke ja põhimõtteid.
- (3) Plasti käsitlevas kokkuleppes sätestatakse selle osaliste jaoks õiguslikult siduvad ja mittesiduvad lähenemisviisid, et vähendada plastireostust ning suurendada plasti üldist kestlikkust ja ringlust olulusringi seisukohast. Kavandatava rahvusvahelise kokkuleppe täpne kohaldamisala ei ole veel teada, kuid valitsustevahelise läbirääkimiskomitee volitustes on rõhutatud, et see peaks sisaldama meetmeid, mis hõlmavad plasti kogu olulusringi, sealhulgas tootedisaini, tootmist, tarbimist ja jäätmekäitlust, kaasa arvatud ringlussevõetud tooraine tootmist.
- (4) Kohustused, sealhulgas plasti käsitleva kokkuleppe preambulis sisalduvad kohustused, peaksid olema määratletud mitmete üldiste eesmärkide, põhimõtete ja asjakohasel juhul sihtide põhjal, et edendada plasti kestlikku ja ringluspõhist tootmist ja tarbimist ning jäätmekäitlust, selleks et kaitsta ja taastada maismaa- ja mereökosüsteeme ning edendada nende kestlikku kasutamist, kestliku arengu saavutamiseks kaitsta ja kestlikult kasutada ookeane, meresid ja mereressursse, vähendada plastiga seotud kasvuhoonegaaside heidet ning tagada kestlikud tarbimis- ja tootmisviisid, sealhulgas plasti jätkusuutlik tootmise ja tarbimise tase ning vajaduse korral materjalide ja toodete keelustamine või järkjärguline kasutuselt kõrvaldamine. Põhimõtted peaksid hõlmama järgmist:
 - tunnistada, et ringlust ja kestlikkust arvestav disain on aluseks sellele, et vältida jäätmeteket ning tagada kauakestvad/vastupidavad plastitooted, mis on kergesti korduskasutatavad ja/või kvaliteetselt ringlussevõetavad (näiteks soodustades ringlussevõetud plasti lisamist uutesse toodetesse);
 - keskenduda plastidele, mis põhjustavad suurema osa jäätmetekkest ja reostusest (sealhulgas merereostusest) ning mida saaks asendada vastupidavamate ja kestlikumate toodete, väiksema keskkonnamõjuga toodete või muude materjalidega (mille olulusringi mõju on väiksem);
 - kõrvaldada sellised plastides kasutatavad ühendid ja lisaained, mis ohustavad plasti kestlikkust ja ringlust, sealhulgas oksüdantide toimet lagunevad plastid ja ohtlikud lisaained (nt pliid ja kaadmiumi sisaldavad ained, leegiaeglustid, ftalaadid, PFASid);
 - pöörata erilist tähelepanu mõjule, mida avaldab mikroplast, mis eraldub otse organismidele biosaadaval kujul ja mida ei saa pärast keskkonda sattumist eemaldada, ja vajadusele lõpetada mikroplasti tahtlik kasutamine

¹ See nimetus tähistab kokkulepet rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni artikli 2 lõike 1 punkti a tähenduses ega piira nimetust, mille kokkuleppele allakirjutajad lõpuks valivad, nt kas konventsioon, leping või kokkulepe.

mitmesugustes toodetes, kui on olemas alternatiivid, ning käsitleda mikroplasti tahtmatut keskkonda sattumist;

- tunnistada vajadust tagada bioressursipõhiste ja biolagunevate plastide nõuetekohane ringkäitlus ja üldine keskkonnakasutamine, kuigi nende plastide osakaal maailmaturul on väike;
- seada kesksele kohale plastijäätmete liigiti kogumine, et muuta keskkonnahoidlik jäätmekäitlus, sealhulgas ringlussevõtt, elujõuliseks lahenduseks ning parandada üldist jäätmekäitlust kooskõlas jäätmehierarhiaga;
- tunnistada, et plastijäätmete käitlus, prügi kogumine ja reostus ei tohiks tekitada ühiskonnale (maksumaksjad) ja keskkonnale väliskulusid ning kohaldada tuleks laiendatud tootjavastutuse süsteeme, et selliseid kulusid kannaksid need, kes plasti või seda sisaldavaid tooteid turule lasevad;
- rakendada jäätmehierarhiat, mille peamine prioriteet on jäätmete pikema kasutamisega, korduskasutus ja jäätmetekke vältimine, pöörates erilist tähelepanu peamiste toodete jäätmete vähendamise meetmetele ja prügi vastu võitlemisele, sealhulgas merekeskkonnas;
- leppida kokku, et plastijäätmete saadetiste puhul peaks kehtima kohustus, et sihtriik/-käitis on suuteline jäätmeid käitlema, töötleva ja ringlusse võtma rangete nõuete kohaselt, võttes vajaduse korral arvesse Baseli kokkulepet.

Eesmärkides tuleks arvesse võtta järgmist: i) õigus puhtale ja tervislikule keskkonnale, nagu seda on tunnistanud ÜRO Inimõiguste Nõukogu, ii) rahvusvaheline solidaarsus, iii) tooteid ja materjale käsitlevate andmete, näitajate, hinnangute ja teabe õigeaegne jagamine, iv) edusammude, aruandluse ja kontrolli piisav ja ühtlustatud riiklik/piirkondlik ja üleilmne seire, v) teadusuuringute, hindamiste ja teadmiste jagamise hõlbustamine ning üldsuse võimalus saada, kasutada ja mõista kontrollitud ja õigeaegset teavet ning vi) vajadus käsitleda inimeste, loomade ja keskkonna tervise vahelisi tihedaid seoseid. Töös tuleks juhinduda võrdsuse põhimõttest, sealhulgas järgides puudeid arvestavaid ja sootundlikke lähenemisviise.

(5) Plasti käsitlev kokkulepe peaks sisaldama ka sätteid, milles määratakse kindlaks:

- institutsiooniline raamistik;
- eeskirjad edasiste eeskirjade koostamise kohta;
- seire, andmete avalikult kättesaadavaks tegemine, vastavus- ja aruandlusmehhanismid kõigis olulusringi etappides: i) tooraine plasti tootmiseks; ii) plasti ja plasttoodete tootmine, sealhulgas disain; iii) plasttoodete tarbimine/kasutamine; iv) jäätmekäitlus, plastprügi ja mikroplastireostus;
- riikide kohustused ja isevastutus ning kogu valitsemissektorit hõlmav / valdkondadevaheline lähenemisviis, mille tulemusel kasutatakse paremini ära kõiki pädevusi ja ressursse ning saavutatakse ühtsus plastireostuse ennetamisel, plastijäätmete tekke vähendamine, üleminek kestlikule tarbimisele ja tootmisele ning reageerimine üleilmsel, piirkondlikul, riiklikul ja kogukonna/kohalikul tasandil, ning
- rahaline toetus, tehniline abi ja suutlikkuse suurendamine, mille eesmärk on:

- tulemuslikult rakendada plasti käsitlevat kokkulepet ja sellega seotud kohustusi;
- parandada plastireostuse ennetamise, seire, andmete, näitajate, aruandluse ja kontrolli, valmisoleku ja reageerimise riiklikke ja piirkondlikke mehhanisme (sealhulgas asutuste- ja sektoritevahelised koordineerimismehhanismid);
- kehtestada plastijäätmete käitlemise eeskirjad selliste meetmete rakendamise kaudu nagu laiendatud tootjavastutuse süsteemid, millega pannakse tõendamiskohustus ka saastajatele, mitte ainult avalik-õiguslikele või finantsasutustele,

ja mis on lahutamatult seotud eespool nimetatud sätete kategooriatega või plasti käsitleva kokkuleppe tulemuslikkusega selle üldiste eesmärkide ja põhimõtete seisukohast.

- (6) Plasti käsitleva kokkuleppega tuleks püüda kehtestada sisulised sätted ja kohustused eriti eespool nimetatud põhivaldkondades ning määrata samuti kindlaks edasiste läbirääkimiste käik, sealhulgas lisade ja/või protokollide abil. Õiguslikult siduvaid sätteid võib täiendada mittesiduvate sätetega (nt suunised, normid ja deklaratsioonid).
- (7) Kõigil ÜRO liikmesriikidel ja piirkondliku (majandus)integratsiooni organisatsioonidel, millele selle liikmesriigid on andnud pädevused kokkuleppe sätetega seotud küsimustes, peaks olema lubatud saada plasti käsitleva kokkuleppe või selle protokollide osalisteks. Komisjon peaks tagama, et tulevane plasti käsitlev kokkulepe sisaldab asjakohaseid sätteid, mis tulenevad hiljutistest mitmepoolsetest keskkonnalepingutest ja mis võimaldavad liidul saada selle osaliseks. Samuti tuleks sätestada konkreetne kord asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonide ja valitsusväliste sidusrühmadega tehtava koostöö jaoks.
- (8) Kaaluda tuleks ka üleminekuperioodi kokkuleppe rakendamiseks ja sellega seotud rakendamistoetust, pöörates erilist tähelepanu väikese ja väiksema keskmise sissetulekuga riikide vajadustele.
- (9) Komisjon esindab liitu valitsustevahelises läbirääkimiskomitees, mis vastutab plasti käsitleva kokkuleppe väljatöötamise eest, nagu on ette nähtud ÜRO Keskkonnaagentuuri resolutsiooniga 5/14, ning igas ettevalmistavas või seotud organis.
- (10) Komisjon peaks püüdma tagada, et plasti käsitlev kokkulepe on kooskõlas asjakohaste liidu õigusaktide ja poliitikameetmetega ning liidu kohustustega, mis tulenevad muudest asjakohastest mitmepoolsetest lepingutest.
- (11) Komisjon peaks pidama läbirääkimisi kooskõlas asjakohaste kehtivate liidu õigusaktidega.